

Информация об авторе

Фарат Александра Владимировна – канд. экон. наук, доцент кафедры экологической политики и менеджмента природоохранной деятельности Института экологии, природоохранной деятельности и туризма имени Вячеслава Чорновола Национального университета "Львовская политехника" (79057, Украина, г. Львов, ул. Генерала Чупринки, 130, e-mail: faratik@mail.ru).

Performance Department of Vyacheslav Chornovil Institute of Ecology, Nature Protection and Tourism of National University "Lviv Polytechnic" (130 General Chuprynka St, 79057, Lviv, Ukraine, e-mail: faratik@mail.ru).

Information about the author

O. Farat – PhD in Economics, Associate Professor of the Environmental Policy and Management of Environmental

Рецензент
докт. экон. наук,
профессор Попов О. Е.

Стаття надійшла до ред.
15.11.2013 р.

ІНТЕГРАЛЬНА ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНУ

УДК 330.338

Паршин Ю. І.

Проведено аналіз досліджень економічної ефективності, зокрема в напрямі використання понятійного апарату, методів та методик кількісної оцінки. Визначено актуальну проблему формування наукової основи прийняття обґрунтованих рішень щодо стратегічного управління регіональним розвитком. Розроблено алгоритм та формалізовану модель інтегральної оцінки ефективності економічного розвитку регіону з урахуванням економічного, соціального та екологічного аспектів.

Розроблено інформаційну базу для проведення досліджень ефективності економічного розвитку регіонів. Визначено рейтинг ефективності економічного розвитку, що дозволило здійснити розподіл регіонів України на умовні групи за рівнем розвитку.

Ключові слова: інтегральна оцінка, формалізована модель, регіональний розвиток, стратегічні рішення.

ИНТЕГРАЛЬНАЯ ОЦЕНКА ЭФФЕКТИВНОСТИ ЭКОНОМИЧЕСКОГО РАЗВИТИЯ РЕГИОНА

УДК 330.338

Паршин Ю. И.

Проведен анализ исследований экономической эффективности, в частности в направлении использования понятийного аппарата, методов и методик количественной оценки. Определена актуальная проблема формирования научной основы принятия обоснованных решений по стратегическому управлению региональным развитием. Разработаны алгоритм и формализованная модель интегральной оценки эффективности экономического развития региона с учетом экономического, социального и экологического аспектов.

Разработана информационная база для проведения исследований эффективности экономического развития регионов. Определен рейтинг эффективности

экономического развития, что позволило поделить регионы Украины на условные группы по уровню развития.

Ключевые слова: интегральная оценка, формализованная модель, региональное развитие, стратегические решения.

INTEGRAL ASSESSMENT OF THE REGIONAL ECONOMIC DEVELOPMENT EFFICIENCY

UDC 330.338

I. Parshyn

Analysis of the research on economic efficiency is conducted, in particular, in terms of the use of concepts and quantitative evaluation methods. An actual problem of forming scientific basis for making grounded decisions on the strategic management of regional development was identified. A formalized model for integral assessment of the regional economic development efficiency was developed taking into account economic, social and ecological aspects.

An information base for the research on the efficiency of the regional economic development was developed. Economic development rating efficiency was determined, which made it possible to distribute Ukraine's regions into conditional groups by the development level.

Keywords: integral assessment, formalized model, regional development, strategic decisions.

В умовах глобалізації та інтеграції світової економіки у процесі реалізації економічних реформ особливого значення набувають питання управління ефективністю регіонального розвитку, оскільки регіональна економіка має безпосередній вплив на економіку нашої держави.

Вирішення цих питань неможливе без удосконалення механізмів регіонального розвитку та підвищення загальної якості управління регіональними економічними системами. Створення умов динамічного, збалансованого і стійкого економічного розвитку всіх регіонів України має бути основою державної стратегії.

У зв'язку з цим особливу увагу слід приділити формуванню системи стратегічного управління регіональним розвитком та її головному елементу, який пов'язаний зі створенням методологічної основи оцінки ефективності економічного розвитку регіону.

Питаннями оцінки ефективності функціонування регіонів у різний час займалися такі зарубіжні та вітчизняні вчені, як Герасимчук З. В., Данілішин Б. М., Канторович Л. В., Клейнер Г. Б., Ляшенко І. М., В. Месуррі, К. Морфе, Новожилов В. В., В. Парето, С. Петеліс, П. Санлі, Д. Синк, Струмлін С. Г., Шостак Л. Б., І. Якобсон та ін. Були розроблені різні системи і методики [1 – 4], які використовуються для аналізу ситуаційного становище регіонів на різних рівнях управління.

Незважаючи на численні наукові роботи у цьому напрямі, на сучасному етапі залишаються нечітко визначеними поняття і параметри, які мають бути використані під час оцінювання ефективності економічного розвитку з визначенням наявних дисбалансів у розвитку регіонів.

Потрібна розробка методичного інструментарію для комплексної, інтегральної оцінки регіонального розвитку, що дозволить підвищити наукову обґрунтованість прийняття стратегічних рішень щодо забезпечення умов сталого економічного розвитку.

Мета статті полягає у формуванні методологічної основи інтегральної оцінки ефективності економічного розвитку регіону.

У загальному вигляді економічна ефективність дає уявлення про те, ціною яких витрат досягнуто економічного ефекту. Відомо, що чим більший ефект і менші витрати, тим вищою має бути економічна ефективність. Взагалі в науковій літературі традиційно ефективність пов'язується зі співвідношенням результатів і витрат [2; 5].

Італійський економіст В. Парето [6] за результатами досліджень ефективності виділив дві складові її підсистеми – соціальну та економічну, поєднуючи благополуччя суспільства з оптимальним розміщенням економічних ресурсів, технологій та відтворювальних процесів.

Синк Д. С. у роботі [7, с. 13] ототожнює ефективність з таким поняттям, як результативність, та розглядає ефективність як комплексний елемент системи управління, що поєднує наступні компоненти: дієвість, економічність, якість, прибутковість, продуктивність, якість трудового життя і впровадження нововведень (інновацій).

Значна кількість сучасних вчених займається зіставленням категорій ефективності й оптимальності [8 – 10]. Оптимальність розглядається як умовний оптимум за наявних обмежень. Зокрема, в роботі [9] зазначено, що проблема оптимальності полягає у визначенні балансу відносин між

елементами системи і самою системою в той чи інший момент часу.

Окремі автори вважають, що оптимальність можна визначити як найкращий стан ефективності соціально-економічної системи [8].

З метою оцінювання саме стану економічних систем на міжнародних рівнях запропоновано різноманітні індекси та інтегральні показники [11; 12]. У процесі оцінювання й порівняння рівня життя різних держав ООН використовує індекс розвитку людського потенціалу [11], який вважається інтегральним показником та враховує основні характеристики людського потенціалу – письменність, освіту, рівень життя і довголіття.

Наприкінці минулого тисячоліття, виходячи з принципів системності, людство відчуло потребу в розробці глобальної теорії стійкості. На 55-й сесії Генеральної Асамблеї ООН (Нью-Йорк, 2000 рік) державами була прийнята так звана "Декларація тисячоліття ООН", в якій зазначені основні принципи забезпечення стійкого розвитку людства [13]. У рамках Всесвітньої зустрічі на вищому рівні з проблеми стійкого розвитку людства у 2002 році було надано оцінку досягнень, вказані зміни, поставлені нові проблеми та завдання з метою їх вирішення [14]. Основа концепції стійкого розвитку полягає в поєднанні трьох основних складових: економічної, соціальної та екологічної.

У процесі оцінювання соціально-економічної ефективності регіонів різні автори використовують різні методики. Зокрема, Аніміца П. Е., Новікова Н. В. і Ходус В. В. [15] пропонують типологічне порівняння регіонів, що полягає в розподілі різних регіонів країни на декілька однорідних груп, виділених на основі одного або декількох найбільш суттєвих критеріїв, ознак, відносин і рівнів організації як кількісного, так і якісного характеру з метою їх впорядкованого опису та подальшого зіставлення.

Самаруха В. І., Краснова Т. Г. і Плотноківа Т. Н. [3] під час проведення оцінювання ефективності регіонів пропонують використовувати показник, у якому всі вхідні показники мають натуральну величину. Вчені пропонують брати до уваги наступні показники: грошовий душевий дохід населення, наявні грошові доходи, середньомісячну заробітну плату, середній розмір внеску і величину прожиткового мінімуму.

Волубуєв С. В. [16], пропонує до складу інтегрального показника включити тільки два елементи: середню тривалість життя людини і валовий регіональний продукт на одну особу. Автори роботи [5] вважають, що під час оцінювання соціально-економічної політики регіону необхідний облік таких складових, як управлінські дії, інформаційні тощо.

Морозов С. І. [2] пропонує в процесі розрахунку інтегрального показника використовувати оцінні коефіцієнти кожного чинника, які визначаються як відношення фактичного значення чинника до його нормативного значення з урахуванням вагових коефіцієнтів. У роботі [17] з метою заміни вагового коефіцієнта на точніший коефіцієнт взаємозв'язку між чинниками пропонується використовувати коефіцієнти лінійної кореляції.

Сафін А. І. [18] пропонує виконувати порівняльний економічний аналіз регіонів за аналогічним середнім показником по країні.

Міністерство економіки України на підставі постанови Кабінету Міністрів України [19] запровадило диферен-

ційовання регіонів України за ступенем соціально-економічного розвитку. Оцінювання такої міжрегіональної диференціації запропоновано проводити з використанням 28 показників. Однак слід зауважити, що в переліку показників відсутній такий важливий показник, як тривалість життя. Саме цей показник, на думку автора, є результативним не тільки відносно якості життя, але й щодо всіх інших факторів, тому що кожна соціально-економічна система повинна відтворювати зростання тривалості життя людини.

На сьогодні оцінювання й рейтингування регіонів проводяться майже за 40 показниками [20], але показник тривалості життя залишається відсутнім. Також необхідно зазначити, що оцінювання здійснюється з використанням середньої арифметичної суми рейтингів конкретного регіону за п'ятьма сферами соціально-економічного розвитку, при цьому всі показники вважаються рівнозначними та мають однакову вагу, що також є суперечливим моментом.

У світовій практиці для рейтингування країн під час розрахунку показника соціально-економічної ефективності використовуються такі основні показники – тривалість життя і валовий внутрішній дохід [11; 12].

У процесі розробки методики досліджень ефективності економічного розвитку регіону за основу береться загальносвітова концепція сталого розвитку, що потребує врахування економічних, соціальних та екологічних аспектів.

З метою врахування цих аспектів у процесі проведення досліджень регіонального розвитку запропоновано інтегральний показник ефективності економічного розвитку регіону. Формалізовану модель інтегральної оцінки ефективності економічного розвитку регіону з урахуванням соціальних, економічних та екологічних складових можна подати наступним чином:

$$EER_i = TЖ_i \cdot ВРП_i \cdot K_i, \quad (1)$$

де EER_i – інтегральний показник ефективності економічного розвитку i -го регіону;

$TЖ_i$ – тривалість життя в i -му регіоні, років;

$ВРП_i$ – валовий регіональний продукт, тис. грн;

K_i – інтегральний коефіцієнт ефективності економічного розвитку i -го регіону, який враховує економічну, соціальну та екологічну складові.

На рис. 1 наведено методику проведення інтегральної оцінки ефективності економічного розвитку регіону.

Методикою передбачено два рівні оцінки. Показники тривалості життя і валового регіонального продукту формують інформаційну базу на основному рівні оцінки. На додатковому рівні здійснюється корегування на величину інтегрованого коефіцієнта ефективності економічного розвитку регіону, який, у свою чергу, передбачає врахування трьох складових секторів з відповідними значеннями ваги кожного сектора:

$$K_i = \alpha \cdot K_i^E + \beta \cdot K_i^C + \gamma \cdot K_i^{EK}, \quad (2)$$

де K_i^E , K_i^C , K_i^{EK} – складові коефіцієнти врахування економічного, соціального та екологічного секторів i -го регіону;

α , β , γ – вагові коефіцієнти відповідно економічного, соціального та екологічного секторів ($\alpha = 0,4$; $\beta = 0,3$; $\gamma = 0,3$).

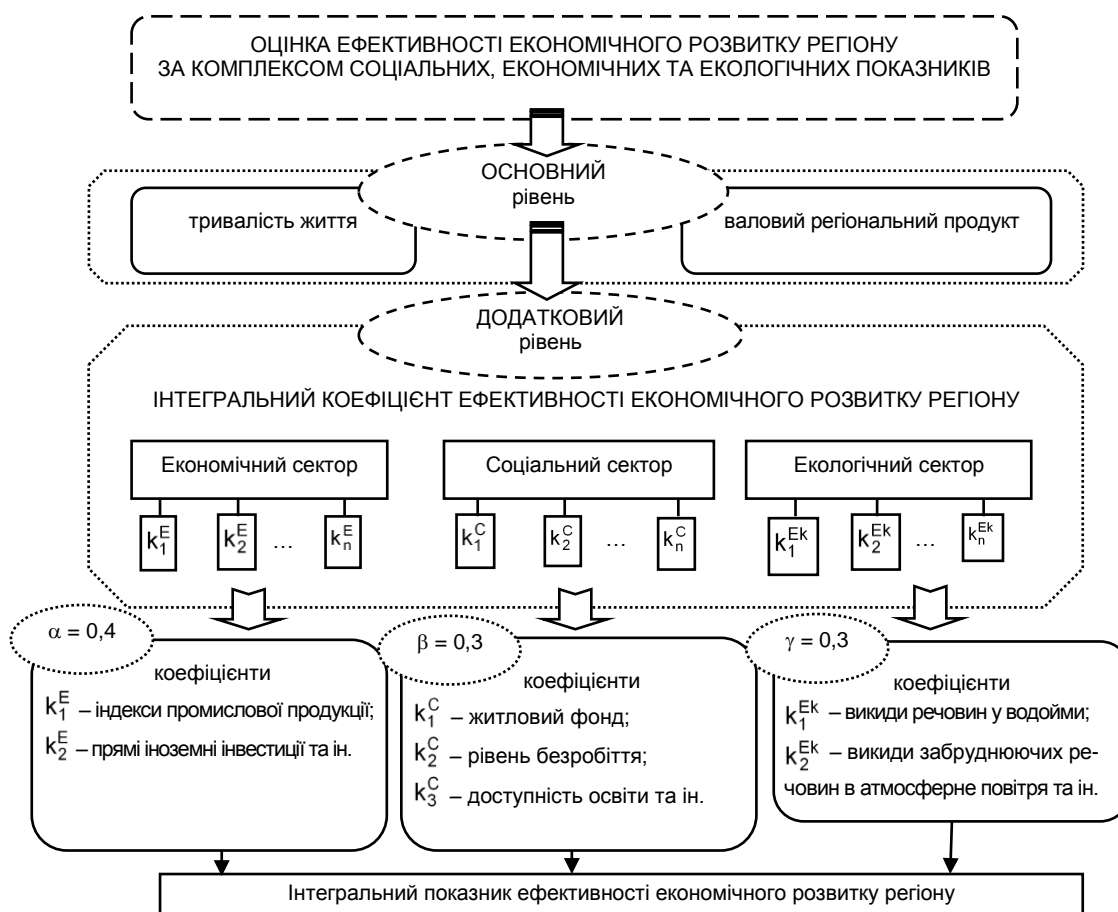

Рис. 1. Схема методики інтегральної оцінки ефективності економічного розвитку регіону

Інформаційну базу оцінки кожного сектора формують наступні показники (табл. 1) на основі статистичної інформації [21].

Усі факторні показники за вектором впливу на результат можна розподілити на дві основні групи, зокрема,

показники першої групи, які за своєю сутністю і призначенням мають прагнути до зростання (заробітна плата, рентабельність тощо), та показники другої групи, які мають прагнути до мінімальних значень (забруднення навколишнього середовища, рівень злочинності тощо).

Таблиця 1

Інформаційна база оцінки за секторами

Показники економічного сектора	Показники соціального сектора	Показники екологічного сектора
обсяги інвестицій в основний капітал; прямі іноземні інвестиції; індекс промислової продукції; рівень оплати за спожиту електроенергію; рівень оплати за спожитий природний газ; темп зростання (зменшення) обсягу експорту товарів; рівень рентабельності операційної діяльності підприємств; темп зростання (зменшення) доходів місцевих бюджетів (без трансфертів) тощо	заробітна плата; темп зростання (зменшення) заборгованості з виплати заробітної плати; рівень безробіття населення; доходи населення; створення робочих місць; рівень оплати населенням житлово-комунальних послуг; рівень злочинності; попит на робочу силу; рівень травматизму, пов'язаного з виробництвом; чисельність оздоровлених у санаторно-курортних і оздоровчих закладах тощо	викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря; обсяг оборотної та послідовно (повторно) використаної води; площа земель об'єктів природно-заповідного фонду тощо

Таким чином, складові коефіцієнти відповідних секторів мають бути розрахованими у вигляді сум відносних коефіцієнтів. Зокрема, коефіцієнт урахування сфери економічного сектора розраховується наступним чином:

$$K_i^E = \sum (k_i^{E(+)} + k_i^{E(-)});$$

коефіцієнт урахування сфери соціального сектора:

$$K_i^C = \sum (k_i^{C(+)} + k_i^{C(-)});$$

коефіцієнт урахування сфери екологічного сектора:

$$K_i^{Ek} = \sum (k_i^{Ek(+)} + k_i^{Ek(-)}),$$

де $k_i^{E(+)}$, $k_i^{C(+)}$, $k_i^{Ek(+)}$ – відносні коефіцієнти факторних показників, які мають зростати відповідно за економічним, соціальним та екологічним секторами i-го регіону;

$k_i^{E(-)}$, $k_i^{C(-)}$, $k_i^{Ek(-)}$ – відносні коефіцієнти факторних показників, які мають зменшуватися відповідно за економічним, соціальним та екологічним секторами i-го регіону.

Розрахунок відносних коефіцієнтів за кожним сектором виконується з використанням наступних формул (табл. 2), які дозволяють звести всі факторні показники до кількісного, безрозмірного вигляду з діапазоном змін від 0 до 1.

Показник ефективності економічного розвитку i-го регіону EER_i може бути поданий наступною моделлю у формалізованому вигляді:

$$EER_i = TЖ_i \cdot ВРП_i \cdot (0,4 \cdot K_i^E + 0,3 \cdot K_i^C + 0,3 \cdot K_i^{Ek}). \quad (3)$$

Запропонований показник дає можливість здійснити інтегральну оцінку з урахуванням множини соціальних, економічних та екологічних складових.

Таблиця 2

Формули для розрахунку відносних коефіцієнтів

Факторні показники	Відносні коефіцієнти у загальному вигляді
Капітальні інвестиції	$k_i^+ = \frac{x_{ij}}{\max x_{ij}}$
Прямі іноземні інвестиції	
Індекси промислової продукції	
Номинальна заробітна плата	
Доходи	
Житловий фонд та інші	$k_i^- = \frac{\min x_{ij}}{x_{ij}}$
Безробіття	
Викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря та інші	

Умовні позначення: x_{ij} – факторний показник i-го регіону за j-й рік;

$\max x_{ij}$ – максимальне значення факторного показника;

$\min x_{ij}$ – мінімальне значення факторного показника.

З використанням запропонованого показника та за розробленим алгоритмом здійснено оцінювання ефективності економічного розвитку регіонів України. Беручи до уваги методологічний підхід [8; 15] до поділу регіонів на умовні групи з урахуванням рейтингу, визначено рейтинг ефективності економічного розвитку:

$$R_i = \frac{x_{ij}}{\max(x_{ij})}, \quad (4)$$

де R_i – рейтинг ефективності економічного розвитку i-го регіону.

Запропоновано шкалу поділу регіонів на умовні групи з урахуванням рейтингу ефективності економічного розвитку та отримано наступний розподіл регіонів України на три основні групи за рівнем розвитку (табл. 3).

Надалі буде проведено детальний аналіз ефективності економічного розвитку окремого регіону, зокрема Дніпропетровської області з використанням запропонованого показника та визначено динаміку змін у розвитку регіональної економіки на основі побудованої інформаційної бази.

З використанням сучасного програмного забезпечення та економіко-математичних методів побудовано декілька трендових моделей і обрано адекватну трендову модель, про що свідчить отриманий коефіцієнт детермінації. На рис. 2 у графічному вигляді наведено результати моделювання ефективності економічного розвитку на прикладі Дніпропетровської області.

Таблиця 3

Класифікація регіонів України за рейтингом економічної ефективності розвитку

Групи за рівнем розвитку	Регіони
Високий рівень ($0,6 < R_i < 1$)	Дніпропетровська, Київська, Донецька і Полтавська області
Середній рівень ($0,3 < R_i < 0,6$)	Харківська, Одеська, Запорізька, Миколаївська, Луганська, Черкаська, Львівська, Кіровоградська, Сумська, Чернігівська, Житомирська, Херсонська, Вінницька, Волинська області, Автономна Республіка Крим
Низький рівень ($0 < R_i < 0,3$)	Рівненська, Хмельницька, Івано-Франківська, Закарпатська, Тернопільська і Чернівецька області

Результати досліджень свідчать, що Дніпропетровська область у 2012 році перевищила попередні значення за 2011 рік за багатьма звітними показниками, водночас загальний показник економічної ефективності розвитку регіону знизився на 0,7 %, хоча й залишається достатньо високим порівняно з іншими регіонами. Детальні дослідження дозволили пояснити причину цього явища – індекс промислової продукції зменшився з 105,4 до 95,1 % та рівень зареєстрованого безробіття зріс з 1,6 до 1,8 %. При цьому ВРП на одну особу в Дніпропетровській області складає 37 103 грн, надалі в порядку зменшення: Полтавська область – 31 697 грн, Донецька область – 30 986 грн, Київська область – 27 943 грн.

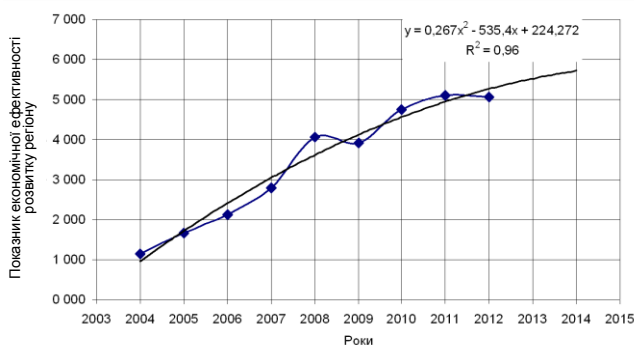

Рис. 2. Моделювання ефективності економічного розвитку Дніпропетровської області

За результатами аналізу темпів зростання показника ефективності економічного розвитку Дніпропетровської області (рис. 3) встановлено факт уповільнення темпів зростання.

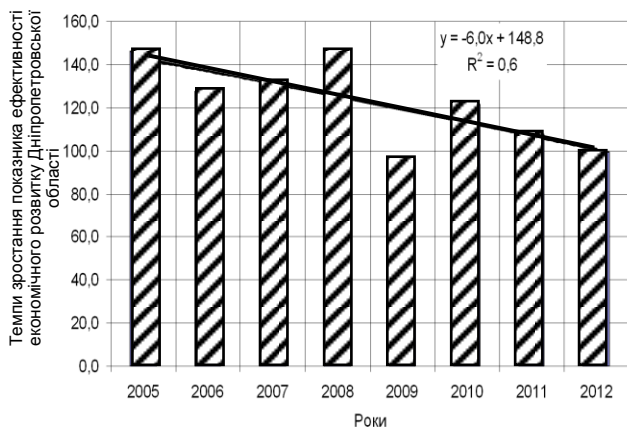

Рис. 3. Темпи зростання показника ефективності економічного розвитку Дніпропетровської області

На основі отриманої моделі економічної ефективності розвитку виконано прогнозування розвитку Дніпропетровської області та встановлено як очікуване зростання за кількісним значенням показника економічної ефективності розвитку, так і збільшення темпів зростання до 10 % на наступні два роки.

Враховуючи запропоновану методику оцінювання, можна констатувати, що покращити становище регіону можна в тому разі, якщо суттєво змінити становище за такими чинниками, як: інвестиції в основний капітал, індекс промислової продукції та викиди забруднюючих речовин в атмосферу. Також необхідно поліпшити стан за чинниками забезпечення населення житловими умовами та рівня зареєстрованого безробіття.

До основних позитивних аспектів запропонованого інтегрального показника ефективності економічного розвитку регіону можна віднести:

зручність у порівнянні регіонів за результатами інтегрального оцінювання ефективності економічного розвитку; віддзеркалення внутрішньорегіональних особливостей розвитку регіонів;

можливість факторного аналізу отриманого значення інтегрального коефіцієнта ефективності економічного розвитку регіону;

можливість урахування комплексу показників за соціальними, економічними та екологічними складовими;

можливість індивідуального підходу до вагових коефіцієнтів для кожної складової інтегрального показника з урахуванням особливостей регіону;

простота розрахунку і можливість застосування розробленої методики та алгоритму в системах підтримки прийняття стратегічних рішень.

Сформована методологічна основа інтегральної оцінки економічної ефективності регіонального розвитку дозволяє визначити рівень розвитку регіонів України з урахуванням економічних, соціальних та екологічних аспектів. Розроблена методика та алгоритм проведення інтегральної оцінки ефективності економічного розвитку регіону, а також сформована інформаційна база складають основу для розробки системи підтримки прийняття стратегічних рішень.

Література: 1. Задорожнева Ю. В. Многофакторная оценка эффективности реализации социально-экономической политики региона / Ю. В. Задорожнева, А. Э. Калинина // Современные проблемы науки и образования. – 2012. – № 4. – С. 61–72. 2. Морозов С. И. Методический подход к оценке эффективности региональных инновационных программ / С. И. Морозов // Проблемы современной экономики. – 2012. – № 3 (43). – С. 118–127. 3. Самаруха В. И. Критериальные подходы к оценке социально-экономической эффективности региона / В. И. Самаруха, Т. Г. Краснова, Т. Н. Плотникова // Известия Иркутской государственной экономической академии. – 2005. – № 1. – С. 44–52. 4. Медвідь В. Ю. Стратегія територіального економічного розвитку: теоретичний аспект / В. Ю. Медвідь // Економіка розвитку. – 2013. – № 1 (65). – С. 48–51. 5. Економічна енциклопедія : у трьох томах. Т. 2 / редкол. В. Мочерний (відп. ред.) та ін. – К.: Вид. центр "Академія", 2000. – 951 с. 6. Парето В. Компендіум по общей социологии / В. Парето; пер. с итал. А. А. Зонова; Гос. ун-т Высш. шк. экономики. – М.: ГУ ВШЭ, 2007. – 511 с. 7. Синк Д. С. Управление производительностью: планирование, измерение и оценка, контроль и повышение / Д. С. Синк; пер. с англ. и общ. ред. В. И. Данилова-Данильяна. – М.: Прогресс, 1989. – 528 с. 8. Леміш К. М. Підходи до оцінки ефективності регіонального управління [Електронний ресурс] / К. М. Леміш. – Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/vsunu/2012_1_2/Lemish.pdf. 9. Фурсін О. О. Управління соціально-орієнтованою економікою регіонів України / О. О. Фурсін // Гуманітарний вісник ЗДІА. – 2012. – № 51. – С. 248–257. 10. Савченко О. Р. Управління змінами в сучасних соціально-економічних системах / О. Р. Савченко // Актуальні проблеми економіки. – 2012. – № 3 (129). – С. 19–25. 11. Human Development Report 2011 Sustainability and Equity: A Better Future for All [Electronic resource]. – Access mode: http://hdr.undp.org/en/media/HDR_2011_EN_Complete.pdf. 12. Social Infrastructure: A Key Factor In Harnessing Demographic Dividend // [SSRN] / Date posted: January 01, 2008; Last revised: January 31, 2008. [Electronic resource]. – Access mode: http://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3212. 13. Декларация тысячелетия Организации Объединенных Наций – 2000 [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://www.un.org/ru/documents/decl_conv/declarationsl.shtml. 14. Оценка результатов Встречи на высшем уровне в Йоханнесбурге: что нового она принесла [Электронный ресурс]. – Режим доступа:

<http://www.un.org/russian/conferen/wssd/story.htm>. 15. Аниміца П. Е. Типология как метод исследования социально-экономического развития регионов / П. Е. Аниміца, Н. В. Новикова, В. В. Ходус // Известия Уральского государственного экономического университета. – 2009. – Т. 23, № 1. – С. 52–59. 16. Волобуев С. В. Сравнительная оценка социально-экономической эффективности развития некоторых областей центрального федерального округа / С. В. Волобуев // Вестник Сыктывкарского государственного университета. – 2004. – № 12. – С. 48–52. 17. Пашнанов Э. Л. Методика оценки развития региональных социально-экономических систем / Э. Л. Пашнанов // Региональная экономика. УЭК. – 2012. – № 6 (42). – С. 68–77. 18. Сафин А. И. Методика оценки социально-экономической эффективности региональной промышленной политики / А. И. Сафина // Эксперт. – 2009. – № 14. – С. 32–37. 19. Про запровадження оцінки міжрегіональної та внутрішньорегіональної диференціації соціально-економічного розвитку регіонів : Постанова Кабінету Міністрів України № 476 від 20 травня 2009 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/476-2009-%D0%BF>. 20. Комплексна оцінка соціально-економічного розвитку регіонів України. Урядовий портал [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.kmu.gov.ua/control/publish/article?art_id=244046960. 21. Державний комітет статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>.

References: 1. Zadorozhneva Yu. V. Mnogofaktornaya otsenka effektivnosti realizatsii sotsialno-ekonomicheskoy effektivnosti politiki regiona / Yu. V. Zadorozhneva, A. E. Kalinina // Sovremennye problemy nauki i obrazovaniya. – 2012. – No. 4. – P. 61–72. 2. Morozov S. I. Metodicheskij podkhod k otsenke effektivnosti regionalnykh innovatsionnykh programm / S. I. Morozov // Problemy sovremennoy ekonomiki. – 2012. – No. 3 (43). – P. 118–127. 3. Samarukha V. I. Kriterialnye podkhody k otsenke sotsialno-ekonomicheskoy effektivnosti regiona / V. I. Samarukha, T. G. Krasnova, T. N. Plotnikova // Izvestiya Irkutskoy gosudarstvennoy ekonomicheskoy akademii. – 2005. – No. 1. – P. 44–52. 4. Medvid V. Yu. Stratehiia terytorialnogo ekonomichnogo rozvytku: teoretichnyi aspekt [Strategy of Territorial Economic Development: Theoretic Aspects] / V. Yu. Medvid // Ekonomika rozvytku. – 2013. – No. 1 (65). – P. 48–51. 5. Ekonomichna entsyklopediia : u trokh tomakh. Vol. 2 / redkol. V. Mochernyi (vidp. red.) et al. – K. : Vyd. tsentr "Akademiia", 2000. – 951 p. 6. Pareto V. Compendium po obshchey sotsiologii / V. Pareto ; per. s ital. A. A. Zotova ; Gos. un-t Vyssh. shk. ekonomiki. – M. : GU VShE, 2007. – 511 p. 7. Sink D. S. Upravlenie proizvoditel'nostyu: planirovanie, izmerenie i otsenka, control i povyshenie / D. S. Sink ; per. s angl. i obshch. red. V. I. Danilova-Danilyana. – M. : Progress, 1989. – 528 p. 8. Lemish K. M. Podkhody do otsinky efektyvnosti rehionalnogo upravlinnia / K. M. Lemish [Electronic resource]. – Access mode : http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/vsunu/2012_1_2/Lemish.pdf. 9. Fursin O. O. Upravlinnia sotsialno-orientovanoi ekonomikoiv rehioniv Ukrainy / O. O. Fursin // Humanitarnyi visnyk ZDIA. – 2012. – No. 51. – P. 248–257. 10. Savchenko O. R. Upravlinnia zminamy v suchasnykh sotsialno-ekonomichnykh systemakh / O. R. Savchenko // Aktualni problemy ekonomiky. – 2012. – No. 3 (129). – P. 19–25. 11. Human Development Report 2011. Sustainability and Equity: A Better Future for All [Electronic resource]. – Access mode : http://hdr.undp.org/en/media/HDR_2011_EN_Complete.pdf. 12. Social Infrastructure: A Key Factor In Harnessing Demographic Dividend // [SSRN] / Date posted: January 01, 2008; Last revised:

January 31, 2008 [Electronic resource]. – Access mode : http://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3212. 13. Deklaratsiya tsysyachetiya Organizatsii Obedinennykh Natsiy – 2000. [Electronic resource]. – Access mode : http://www.un.org/ru/documents/decl_conv/declarationsl.shtml. 14. Otsenka rezultatov Vstrechi na vysshem urovne v Yokhannesburge: chtu novogo ona prinesla [Electronic resource]. – Access mode : <http://www.un.org/russian/conferen/wssd/story.htm>. 15. Animitsa P. E. Tipologiya kak metod issledovaniya sotsialno-ekonomicheskogo razvitiya regionov / P. E. Animitsa, N. V. Novikova, V. V. Khodus // Izvestiya Uralskogo gosudarstvennogo ekonomicheskogo universiteta. – 2009. – Vol. 23, No. 1. – P. 52–59. 16. Volobuyev S. V. Sravnitel'naya otsenka sotsialno-ekonomicheskoy effektivnosti razvitiya nekotorykh oblastey tsentralnogo federalnogo okruga / S. V. Volobuyev // Vestnik Syktyvkar'skogo gosudarstvennogo universiteta. – 2004. – No. 12. – P. 48–52. 17. Pashnanov E. L. Metodika otsenki razvitiya regionalnykh sotsialno-ekonomicheskikh sistem [Methods of Evaluation of Regional Social and Economic System Development] / E. L. Pashnanov // Regional'naya ekonomika. UEK. – 2012. – No. 6 (42). – P. 68–77. 18. Safin A. I. Metodika otsenki sotsialno-ekonomicheskoy effektivnosti regionalnoy promyshlennoy politiki / A. I. Safin // Expert. – 2009. – No. 14. – P. 32–37. 19. Pro zaprovadzhennia otsinky mizhrehionalnoi ta vnutrishnorehionalnoi dyferentsiatsii sotsialno-ekonomichnogo rozvytku rehioniv : Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy No. 476 vid 20 travnia 2009 roku [Electronic resource]. – Access mode : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/476-2009-%D0%BF>. 20. Kompleksna otsinka sotsialno-ekonomichnogo rozvytku rehioniv Ukrainy. Uryadovi portal [Electronic resource]. – Access mode : http://www.kmu.gov.ua/control/publish/article?art_id=244046960. 21. Derzhavnyi komitet statystyky Ukrainy [Electronic resource]. – Access mode : <http://www.ukrstat.gov.ua>.

Інформація про автора

Паршин Юрій Іванович – канд. техн. наук, доцент кафедри економічної кібернетики Державного вищого навчального закладу "Український державний хіміко-технологічний університет" (49005, Україна, м. Дніпропетровськ, пр. Гагаріна, 8, e-mail: parschina@ukr.net).

Інформація об авторе

Паршин Юрій Іванович – канд. техн. наук, доцент кафедри економічної кібернетики Государственного высшего учебного заведения "Украинский государственный химико-технологический университет" (49005, Украина, г. Днепропетровск, пр. Гагарина, 8, e-mail: parschina@ukr.net).

Information about the author

I. Parshyn – PhD in Engineering, Associate Professor of Economic Cybernetics Department of State Higher Education Institution "Ukrainian State Chemical and Technology University" (8 Gagarin Ave., 49005, Dnipropetrovsk, Ukraine, e-mail: parschina@ukr.net).

Рецензент
докт. екон. наук,
професор Гавкалова Н. Л.

Стаття надійшла до ред.
12.11.2013 р.